

Nowelizacja Prawa telekomunikacyjnego

K Sejm po stosunkowo krótkim okresie prac parlamentarnych uchwalił w dniu 16.11.2012 r. ustawę nowelizującą Prawo telekomunikacyjne. Podstawą nowelizacji był projekt rządowy mający na celu transpozycję do prawa krajowego zmian przyjętych w grudniu 2009 r. w dyrektywach Unii Europejskiej o łączności elektronicznej (Dz. Urz. UE L 337 z 18.12.2009). Zmiana prawa krajowego powinna być przeprowadzona w terminie do 25.05.2011 r., a więc nowelizacja jest nieco spóźniona. Ustawa nowelizująca wchodzi w życie w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia. Można przewidywać, że zmienione przepisy wejdą w życie w połowie stycznia 2013 r. Tylko nieliczne przepisy wymagające dłuższych przygotowań po stronie przedsiębiorców telekomunikacyjnych lub administracji wchodzi w życie w terminach późniejszych.

A Nie jest to jedyna ustawa, która zmienia Prawo telekomunikacyjne. W dniu 16.12.2012 r. wchodzi w życie ustawa z dnia 12 października 2012 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 1256). Nowelizacja tej ustawy również wprowadza zmiany do Prawa telekomunikacyjnego. Zmiany te dotyczą warunków budowy sieci szerokopasmowych i są wynikiem dotychczasowych doświadczeń związanych ze stosowaniem tej ustawy.

R Zmiany dotyczące kompetencji Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej ujętych w Prawie telekomunikacyjnym wynikają wreszcie z ustawy z dnia 14.09.2012 r. o obowiązkach w zakresie informowania o zużyciu energii przez produkty wykorzystujące energię (Dz. U. z 2012 r. poz. 1203), która wchodzi w życie w dniu 1.02.2013 r. Na podstawie tej ustawy Prezes UKE uzyskuje kompetencję do kontroli wprowadzanych do obrotu lub oddawanych do użytku produktów wykorzystujących energię, o których mowa w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 1062/2010 z dnia 28.09.2010 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla telewizorów (Dz. Urz. UE L 314 z 30.11.2010).

Ustawa z 16.11.2012 r. nowelizująca Prawo telekomunikacyjne jest bardzo obszerna. Jest to niewątpliwie największa dotychczasowa zmiana ustawy pochodzącej z roku 2004, która była już nowelizowana ponad trzydzieści razy. Można mieć nadzieję, że ostatnia nowelizacja poprzedza okres względnej stabilizacji tego aktu prawnego. Ze względu na znaczną objętość ustawy nowelizującej wskazanie zmian o największej doniosłości dla użytkowników usług telekomunikacyjnych, przedsiębiorców telekomunikacyjnych i regulatora rynku nie jest zadaniem łatwym. Nowela zawiera wiele zmian o charakterze porządkującym, redakcyjnym, rozstrzyga niektóre wątpliwości interpretacyjne występujące w praktyce. Wśród nowych rozwiązań, które powinny w największym stopniu wpłynąć na sytuację uczestników rynku telekomunikacyjnego należy wymienić zmiany w zakresie stosunków pomiędzy abonentami a dostawcami usług, zmiany dotyczące zasad gospodarowania częstotliwościami oraz zmiany dotyczące współpracy międzyoperatorskiej.

Nowe uprawnienia i gwarancje dotyczą uprawnień abonentów, a w szczególności abonentów będących konsumentami. Na wszystkich przedsiębiorców telekomunikacyjnych nakłada się obowiązek zapewnienia udogodnień osobom niepełnosprawnym, który dotychczas obciążał tylko przedsiębiorcę

świadczącego usługę powszechną. Powinien to być dostęp równoważny dostępowi do usług telekomunikacyjnych, z jakiego korzysta większość użytkowników końcowych. Szczegółowe wymagania w tym zakresie będą określone przepisami wykonawczymi.

Wprowadza się nową formę zawierania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych – formę elektroniczną w postaci formularza na stronie internetowej dostawcy usług. Jest to rozwiązanie fakultatywne dla przedsiębiorcy telekomunikacyjnego i nie każdy przedsiębiorca musi dostosowywać swoje systemy do tego nowego rozwiązania. Dla przedsiębiorców obsługujących dużą liczbę klientów indywidualnych uruchomienie tej nowej formy wymiany oświadczeń woli będzie niewątpliwie koniecznością.

Ustawa nowelizująca zmierza do zapewnienia konsumentom możliwości zmiany dostawcy usług, jeżeli w początkowym okresie korzystania z usług okaże się, że nie odpowiadają one oczekiwaniom konsumenta. Określony w umowie maksymalny początkowy okres obowiązywania umowy pomiędzy konsumentem a dostawcą usług telekomunikacyjnych nie będzie mógł przekraczać 24 miesięcy. Dostawca będzie zobowiązany do zapewnienia użytkownikowi końcowemu możliwości zawarcia umowy na okres nieprzekraczający 12 miesięcy. Obydwa wymagania powodują konieczność odpowiedniego dostosowania oferty.

Bardzo rozszerzone zostały przepisy dotyczące koniecznej zawartości umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Stopniowo umowa ta jest uzupełniana o nowe elementy informacyjne, stając się w coraz większym stopniu poradnikiem dotyczącym korzystania z usług telekomunikacyjnych. Wymagane są m.in. dane o funkcjonalności świadczonej usługi, o jakości usług, o różnych gwarancjach i uprawnieniach abonenta wynikających z ustawy, co prowadzi do istotnego rozszerzenia objętości umów lub regulaminów świadczenia usług. Wszystkie wzory umów i regulaminy są objęte wymaganiami „jasnej, zrozumiałej i łatwo dostępnej formy”. Spełnienie tego warunku wymaga przeprowadzenia przeglądu wszystkich dokumentów wykorzystywanych do zawierania umów z abonentami i wprowadzenia odpowiednich zmian. Wprowadzenie zmian powinno nastąpić w okresie 5 miesięcy po wejściu w życie ustawy. Przez ten okres można zawierać jeszcze umowy z wykorzystaniem dotychczasowych dokumentów.

Nowela potwierdza możliwość dokonywania zmian umowy za pomocą środków porozumiewania się na odległość, ale w takim przypadku rozmowa telefoniczna abonenta z konsultantem musi być utrwalana w całości (nie tylko samo oświadczenie o zgodzie na zmianę) i przechowywana do końca okresu umowy. Abonentowi na żądanie należy udostępnić treść złożonego oświadczenia (np. w formie możliwości odsłuchania nagrania).

Użytkownikom końcowym należy zapewnić możliwość uzyskiwania połączeń ze wszystkimi numerami z zakresu numeracji publicznej w Polsce oraz na terenie państw członkowskich UE. Ograniczenia dostępu do usług i aplikacji należy wskazać w umowie z abonentem. Jeżeli zapewnienie takich połączeń nie jest możliwe ze względów technicznych lub ekonomicznych, to w zasadzie należy uzyskać zawieszenie lub ograniczenie tego obowiązku w decyzji Prezesa UKE.

Dodatkowa gwarancja ochrony interesów abonentów wynika z możliwości wydania przez Prezesa UKE decyzji nakazującej przedsiębiorcy zablokowanie dostępu do numerów lub usług grożących nadużyciami oraz wstrzymanie pobierania opłat za połączenia lub usługi zrealizowane po wydaniu decyzji. Uwzględniono również pozytywne doświadczenia w zakresie rozwiązywania sporów między

dostawcami usług i abonentami w ramach postępowania reklamacyjnego. Nowelizacja rozszerza obowiązek wyczerpania przez abonenta drogi postępowania reklamacyjnego na wszystkie roszczenia określone w ustawie, czyli na wszelkie usługi świadczone przez dostawcę. Dopiero po wyczerpaniu drogi postępowania reklamacyjnego abonent może skierować sprawę do sądu. Doprecyzowany został sposób liczenia terminu 30 dni do załatwienia reklamacji – wystarcza wysłanie odpowiedzi w tym terminie przez dostawcę usług.

Zmiany na rynku usług telekomunikacyjnych uzasadniają nowe podejście do zapewniania usługi powszechnej. Znosi się obowiązek wyznaczania przedsiębiorcy świadczącego usługę powszechną i powierza Prezesowi UKE kompetencje do uznaniowego nakładania obowiązku zapewniania określonych świadczeń w zakresie tej usługi. Decyzje w tej sprawie muszą być poprzedzone konsultacjami.

Nowelizacja znacznie wzmacnia ochronę abonentów w sprawach jakości usług telekomunikacyjnych. Ustawa nowelizująca przewiduje możliwość określania w rozporządzeniu wskaźników dotyczących jakości poszczególnych usług, które powinny być stosowane przy publikacji informacji o jakości usług. Prezes UKE będzie mógł określić decyzją minimalne wymagania jakościowe dla usług telekomunikacyjnych konkretnego przedsiębiorcy. Przedsiębiorca reklamujący lub wskazujący w umowie prędkość transmisji danych musi przekazać Prezesowi UKE informację o stosowanej metodzie pomiaru prędkości. Brak sprzeciwu Prezesa UKE oznacza zgodę na zastosowaną metodę. Jeżeli Prezes UKE zgłosi sprzeciw w formie decyzji to powinien wskazać również odpowiednią metodę pomiaru. Prezes UKE będzie mógł badać, czy wynik pomiaru ustaloną metodą potwierdza dane o prędkości transferu zawarte w reklamie lub umowie. W razie negatywnego wyniku wydawana będzie decyzja zobowiązująca do dostosowania prędkości transferu do prędkości deklarowanej, w terminie 30 dni, pod groźbą nałożenia kary pieniężnej.

Obowiązywać będzie ustawowy termin na przeniesienie numeru w wymiarze 1 dnia roboczego od dnia wskazanego w umowie o świadczenie usługi z przeniesieniem numeru. W przypadku naruszenia terminu, od operatora dawcy przysługiwać będzie abonentowi wysokie odszkodowanie za każdy dzień opóźnienia. Bardzo wysokie odszkodowanie przysługuje również abonentowi za przeniesienie numeru bez jego wniosku. Wprowadza się ustawowy obowiązek wymiany informacji między przedsiębiorcami w sprawie przenoszenia numeru za pośrednictwem bazy PLI CBD prowadzonej przez Prezesa UKE, co może wymagać zmiany procedur i umów międzyoperatorskich w tej sprawie. Baza numerów przeniesionych staje się częścią PLI CBD. Obowiązek połączenia z bazą PLI CBD obejmuje również przedsiębiorców korzystających z numerów udostępnionych, które także podlegają przenoszeniu.

Druga grupa zmian, które powinny mieć znaczący wpływ na stan rynku telekomunikacyjnego dotyczy gospodarowania częstotliwościami. Warunki dysponowania częstotliwościami ulegają zmianie w takim zakresie, że można uznać iż dotychczasowy model administracyjnego dysponowania tym zasobem zostaje zastąpiony rynkiem zasobów częstotliwościowych funkcjonującym pod nadzorem regulatora, którego głównym zadaniem będzie zapobieganie transakcjom mogącym doprowadzić do zakłócenia konkurencji lub naruszenia innych ważnych interesów publicznych. Pojawia się odrębna forma wyboru dysponenta rezerwacji w postaci aukcji, która dotychczas mogła być jedynie drugim etapem przetargu. W przypadku aukcji wybór dysponenta będzie następował na podstawie kryterium wysokości zadeklarowanej opłaty, przy czym jednak wprowadzono możliwość zablokowania

dostępu do aukcji tym przedsiębiorcom, których udział w aukcji mógłby stanowić zagrożenie dla rozwoju konkurencji.

Obok dotychczasowej możliwości zmiany dysponenta częstotliwości poprzez przeniesienie uprawnień do częstotliwości na inny podmiot, wprowadzona zostanie możliwość wydzierżawienia częstotliwości lub przekazania ich do użytkowania na podstawie innego tytułu prawnego. Umożliwi to realizację różnych wspólnych przedsięwzięć w zakresie wykorzystania częstotliwości przez przedsiębiorców dysponujących tymi zasobami. Możliwe będzie uruchamianie nadajników radiowych bez pozwolenia, jeżeli takie uprawnienie zostanie wprowadzone do rezerwacji częstotliwości określającej warunki wykorzystywania częstotliwości. Można będzie wystąpić do Prezesa UKE o taką zmianę rezerwacji wcześniej udzielonej. Przed uruchomieniem nadajnika konieczne będzie wpisanie go do rejestru prowadzonego przez Prezesa UKE. Przedsiębiorca będzie mógł wystąpić o zniesienie ograniczeń dotyczących sposobu wykorzystania posiadanych częstotliwości (rodzaj usług, rodzaj sieci, stosowana technologia dostępowa), ustalonych w dotychczasowych rezerwacjach. Zmiana może się jednak wiązać z koniecznością wniesienia jednorazowej opłaty z tytułu wzrostu wartości posiadanych częstotliwości. W związku z koniecznością ponownego udzielenia wielu wygasających rezerwacji częstotliwości doprecyzowano przepisy dotyczące sposobu ubiegania się o takie ponowne uprawnienia. Największa zmiana polega na wprowadzeniu opłaty z tytułu ponownej rezerwacji.

Zmiany wprowadzone w dyrektywach o łączności elektronicznej wskazują na coraz większą wagę zagadnień związanych z bezpieczeństwem korzystania z sieci i usług telekomunikacyjnych. Dlatego istotna część nowelizacji Prawa telekomunikacyjnego dotyczy tych właśnie zagadnień. Wprowadza się obowiązek powiadamiania użytkowników i regulatora o istotnych naruszeniach bezpieczeństwa i integralności sieci lub usług. Przedsiębiorca jest zobowiązany do podejmowania proporcjonalnych i uzasadnionych działań zapewniających bezpieczeństwo i integralność sieci i usług, w tym blokowania komunikatów zagrażających bezpieczeństwu sieci i usług oraz przerywania lub ograniczania usługi dla zakończeń sieci generujących takie zagrożenia. Prezes UKE powiadamiany o takim działaniu (w ciągu 24 godzin) może nakazać przywrócenie usługi, a przedsiębiorca ponosi wówczas odpowiedzialność wobec abonenta. Przedsiębiorca jest zobowiązany do publikowania na swojej stronie internetowej informacji Prezesa UKE o tym jak zapobiegać zagrożeniom i zabezpieczać urządzenia oraz oprogramowanie przed niebezpieczeństwami. Przewidziane jest fakultatywne rozporządzenie określające sposoby przeciwdziałania takim zagrożeniom.

Odrębny zestaw przedsięwzięć ma chronić dane osobowe abonentów. Przedsiębiorca będzie musiał w terminie 3 dni powiadamiać GIODO o naruszeniach bezpieczeństwa danych osobowych. Jeżeli naruszenie danych osobowych może wywrzeć niekorzystny wpływ na prywatność abonenta, to należy go o tym niezwłocznie zawiadomić. Przedsiębiorca będzie zobowiązany do prowadzenia ewidencji takich przypadków.

Trzecia grupa zmian dotyczy współpracy między przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi. Najwięcej kontrowersji w trakcie prac parlamentarnych wzbudziła sprawa rozszerzenia obowiązków wszystkich przedsiębiorców w zakresie zapewniania dostępu i współkorzystania z instalacji telekomunikacyjnej budynku, przyłącza telekomunikacyjnego i kanalizacji, nie tylko poprzez możliwość żądania dostępu do tych zasobów, ale także przez możliwość wydania decyzji Prezesa UKE określającej warunki na jakich przedsiębiorca musi zawierać umowy o zapewnienie takiego dostępu. Możliwość dostępu do cudzych nieruchomości poszerzają także zmiany wprowadzone w ustawie o wspieraniu rozwoju

sieci i usług telekomunikacyjnych, które nakładają obowiązki w zakresie zapewniania dostępu na dysponentów nieruchomości niebędących przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi. Obowiązek dostępu telekomunikacyjnego rozszerza się na nieaktywne elementy sieci np. ciemne światłowody. Sformułowania ustawowe dotyczące obowiązku zapewniania dostępu uwzględniają w coraz większym stopniu zasadę neutralności technologicznej (np. przepisy dotyczące pętli lokalnej).

Ustawa nowelizująca uwzględnia zmiany technologiczne zachodzące w sieciach telekomunikacyjnych. Z ustawy usunięto definicję publicznej sieci telefonicznej, a wszelkie przepisy dotyczące takich sieci zastąpiono przepisami o publicznych sieciach telekomunikacyjnych. W przypadku, gdy określone obowiązki lub uprawnienia są wyraźnie związane z transmisją głosu, ustawa mówi o publicznych sieciach telekomunikacyjnych, w których są świadczone publicznie dostępne usługi telefoniczne. Usunięcie definicji publicznej sieci telefonicznej powoduje, że odstępstwa od wymagań dotyczących usług głosowych, związane z wykorzystaniem technologii VoIP, muszą być wyeliminowane. Usługi głosowe świadczone z wykorzystaniem numerów publicznego planu numeracji muszą uwzględniać wszystkie wymagania ustawowe (np. połączenia alarmowe, przenośność numerów).

Znacząca zmiana wymagająca odnotowania dotyczy skrócenia okresu retencji danych do 12 miesięcy. Przedsiębiorca ma obowiązek zniszczenia danych przekraczających ten okres w dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej.

Stanisław Piątek

Warszawa, 7.12.2012 r.